

Psalmus

aut se pcedentes et illi sequete: et in oibus
 ei bonū iuuenit: siue emēdātē: siue cōsolā
 tem: siue exercentē: siue coronatē: siue pur
 gātem: siue illuminatē: sicut Ap̄lus ait:
 Scim⁹ qm̄ diligētib⁹ dēū oia coopātur
 in bonū. Et iō sequit. Bene fac dñe:
 bonis et rectis corde. Sicut autē decli
 nat a malo et facit bonū rect⁹ corde: qr̄ non
 zelat in p̄tōrib⁹: pacē p̄tōz intuens: sic
 prauicordi⁹ qui scādalizat in vijs dñi de
 clinat a deo et facit malū: et inescat dulcedi
 ne seculi: et ea illaqueat⁹ et cap⁹ amaras pe
 nas luit. Declinat̄ autē a deo cui⁹ discipli
 nā ferre noluit: fit illi p̄ iudicū dei ver⁹ la
 quis falsa malor⁹ felicitas. Et̄ continuo sub
 iugit. Declinat̄ autē in strangu
 latiōne adducet dñs cuz opantib⁹
 iusticiā: Id est q̄ facta iunitati sunt:
 qr̄ eorū p̄sentē leticias amauerūt: et futu
 ra supplicia nō crediderūt. Qui ⁊ recti sūt
 corde et nō declinat qd habebūt. Jam veni
 amus ad ipsā hereditatē fratres: qr̄ filij su
 mus. Quid possidebim⁹? Que est heredi
 tas: Que p̄ria nostra: Quid vocat̄ pax:
 Per hāc vos salutam⁹: hāc vobis ānūcia
 mus: hāc suscipiūt mōtes: et colles iusticiā.
 ip̄a est ch̄rist⁹. Ip̄e em̄ est pax nostra qui se
 cit utraq̄ ynu: et mediū parietē macerie sol
 uit: qr̄ filij hereditatē habebim⁹. Et qd vo
 cabit ip̄a hereditas: nisi pax: Et videte qr̄
 exhereditati sūt qui non amāt pacē. Nō autē
 amāt pacē q̄ diuidit vnitatē. Pax posses
 sio p̄oy est: possesso heredū. Et q̄ sunt be
 redes: filij. Audite euāgelīū: Beati paci
 fieri: qr̄ ipsi filij dei vocabunt̄. Audite et cō
 clusionē huius psalmi. Pax sup̄ isrl̄.
 Isrl̄ ē vidēs deū: Hierusalē visio pacis in
 terptat. Intelligat caritas v̄a. Isrl̄ interp̄
 tat vidēs deū. Hierusalē iterptat visio pa
 cis. Qui nō mouebunt̄ in eternū: Qui ha
 bitat in hierū: nō mouebunt̄ in eternū: Ergo
 nō mouebis in eternū q̄ inhabitat visionē
 paci: et pax sup̄ isrl̄. Ergo isrl̄ qui vidēs deū
 est: videns pacē est: et ip̄e israel est et hieru
 salē: qr̄ p̄plis ille dei ip̄a est ciuitas dei. Si
 ⁊ videns pacē: hoc est vidēs deū: merito
 et de ip̄e est pax. Ergo qr̄ xp̄s filius dei pax
 est: iō venit colligere suos: et secernere ab
 iniq̄s. A q̄bus unicus: Qui oderūt hieru
 salē: qui oderūt pacē: qui volūt p̄scindere
 vnitatē: qui nō credit̄ paci: qui falsam pa
 ce p̄nunciāt in p̄fō: et nō illā habēt. Qui
 bus respondeat cū dixerint: Pax vobiscū:
 et cū spiritu tuo. Falsa dicūt: et falsum audi
 unt. Quib⁹ dicūt pax vobiscū: Quos se
 parat a pace orbis terrarū. Et quib⁹ dicit:
 et cū spiritu tuo: si in spiritu eorū esset pax:
 nōne vnitatē diligēt̄ et relinquerēt̄ dissen
 sionē: Falsum ḡ p̄nunciāt: et falsum audi
 unt. Nos v̄x p̄nūciem⁹ et verū audiam⁹:
 Sim⁹ isrl̄ et ap̄lectamur pacē: qr̄ hierusalez
 est visio paci: et nos isrl̄: et pax sup̄ isrl̄.

CXXV

unt. Quib⁹ dicūt pax vobiscū: Quos se
 parat a pace orbis terrarū. Et quib⁹ dicit:
 et cū spiritu tuo: si in spiritu eorū esset pax:
 nōne vnitatē diligēt̄ et relinquerēt̄ dissen
 sionē: Falsum ḡ p̄nunciāt: et falsum audi
 unt. Nos v̄x p̄nūciem⁹ et verū audiam⁹:
 Sim⁹ isrl̄ et ap̄lectamur pacē: qr̄ hierusalez
 est visio paci: et nos isrl̄: et pax sup̄ isrl̄.

Exp̄licit Tract. de ps. CXXIII.

Incept Tract. de ps. CXXV.

 Icut iā meministis ex ordine no
 bis tractatib⁹ iste psalmus ē cē
 tesimus vicesimusquint⁹. Qui in
 ter illos psalmos est: quorum est titulus:
Lanticum gradū. Est autē sicut
 nostis vox ascendētū. Quo nisi ad illā su
 pernā hierusalez: matrē om̄i q̄ est in celis:
 Que supna: ip̄a et eterna. Hec autē q̄ in ter
 ra fuit ymbrā habebat illi⁹. Itaq̄ ista ceci
 dit: illa p̄manet. Hec implevit t̄pus p̄dica
 tionis: illa tenet eternitatē repationis n̄fe.
 Ab illa p̄geminamur in hac vita: ad eius re
 ditū suspiram⁹. Suspiram⁹ tādiu miseri et
 laborātes: donec ad illā redeam⁹. Nec cl
 ues nostri angeli dimiscerunt nos in p̄gri
 natiōe: sed annūciauerūt nobis ip̄m reges
 venturū ad nos: et venit ad nos: et p̄teptus
 est inter nos a nobis: et postea nobiscū fuit
 et docuit nos p̄temni: qr̄ p̄teptus est: docu
 it nos tolerare: qr̄ toleravit: docuit pati: qr̄
 passus est: et p̄misit resurrecturos: qr̄ resur
 rexit in scipo ostēdens qd sp̄are debeam⁹.
 Si ⁊ fratres p̄phete antiq̄ patres nostri an
 tec̄ dñs Iesus christus veniret in carne:
 antec̄ mortuus resurrexisset: et ascendisset
 in celū: suspirabat tñ illi ciuitati qntū opos
 tet nos desiderare quo nos ipse p̄cessit: et vñ
 de nunq̄ recessit. Nō em̄ domin⁹ sic venit
 ad nos vt desereret angelos: et cū illis mā
 sit: et ad nos venit. In illis māsit in maiesta
 te: ad nos venit in carne. Eram⁹ autē vbi
 Si redēptor noster ille dicit captiuū tene
 banur. Elbi ergo tenebamur: vt ille veni
 ret redimere captiuos: Elbi tenebamur
 forte apud barbaros. Heiores barbaris
 diabol⁹ et angeli ei⁹. Ipsi antea tenebat ge
 nus hūanū: ab his redemit nos: q̄ nō au
 rum neq̄ argentum: sed sanguinē suum p̄
 nobis dedit. Quomō autē homo venerat
 in captiuitate: Paulum apostolum inter
 rogamus. Etenim ip̄e p̄cipue gemit in ista
 captiuitate: suspirās eterne hierusalē: et do
 cuit nos gemē ex ipso spiritu: quo et ille im
 pler⁹ gemebat. Hoc em̄ ait: Omnis crea

Psalmus

tura cōgēmīscit t̄ dolet v̄sq̄ nūc. Et iterū:
Ulanitati. n. creatura subiecta ē: ait: n̄ spō
te sed ppter eū qui subiec̄t in spe. Om̄nez
creatūrā dixit in hoib⁹ etiā nōdū credēti
bus: sed tñ credituris ingemiscere creatu
rā in laborib⁹. Nūquid nā in his tm̄ q̄ nō
dū crediderūt? Nam vero in his qui credi
derūt nō gemūt nec p̄turit creatura. Hō so
lū aut̄ inq̄t: sed t̄ nosip̄lī p̄mitias sp̄s ha
bentes: id est qui iaz spiritu deo seruum⁹: q̄
iam mente deo credim⁹: t̄ in ip̄a tide p̄miti
as quasdā didimus vt p̄mitias nr̄as sequa
mūr. Ergo t̄ nosip̄lī in nobismetip̄sis inge
mīscimus adoptionē: expectātes redemp
tionē corporis nostri. Hemebat ergo t̄ ip̄se:
t̄ gemūt oēs fideles adoptionē: expectan
tes redēptionē corporis sui. Ubi gemūt? In
ista mortalitate: Quā redēptionē expec
tātē: Corpis sui: que p̄cessit in dñō: q̄ resur
rexit a mortuis: t̄ ascēdit in celū. Hoc nob̄
anq̄ reddat necesse est gemam⁹: etiā fide
les: etiā sperātes. Hō seq̄t̄ur ibi t̄ dicit: Lū
diceret t̄ ipsi in nobismetip̄sis ingemiscim⁹
adoptionē expectātes redēptionē corporis
nr̄i. Quasi diceretur ei: Quid tibi ḡ p̄fuit
xp̄us si adhuc gemis: t̄ quō saluator salu
te seēt: q̄ gemūt adhuc egrotat: Subiūxit et
ait: Spe em̄ salui facti sum⁹: Spes em̄ q̄ vi
detur nō est spes. Quod em̄ videt q̄s quid
sperat: Si aut̄ qđ nō videm⁹ sp̄amus p̄ pa
tiētā expec̄tām⁹. Ecce q̄re gemum⁹: t̄ quō
gemīmus: q̄r̄ qđ speramus iā qđem expec
tam⁹: sed nōdū tenem⁹: t̄ donec tenea
mus in tpe suspiram⁹: q̄r̄ desideramus qđ
nōdū tenem⁹. Quare: Quia spe salui fac
ti sum⁹. Iā caro sumpta de nobis in dñō:
nō spe sed re salua facta est. Resurrexit. n.
t̄ ascendit in capite nostro caro nr̄a salua:
in mēbris adhuc saluāda est. Secura gau
deāt mēbra: q̄r̄ a capite suo nō sūt deserta.
Dixit em̄ mēbris laborātib⁹: Ecce ego vo
biscū lū v̄sq̄ ad p̄sumationē seculi. Ita fa
ctū est: vt p̄uerteremur ad dñū. Spez enim
nō hātebam⁹: nisi ad seculū: t̄ unde miseri
bis miseri: q̄r̄ t̄ in hac vita t̄ faciē habētes
ad seculū: dorsū p̄tra dñū. Lū vero p̄uer
rit nos dñs: vt iā incipiam⁹ faciē habē ad
dñū: t̄ dorsū ad seculū: q̄r̄ adhuc in via su
mus: t̄ tñ patriā atendim⁹: t̄ qñ forte ali
quā tribulationē patimur: sed tñ tenemus
viā t̄ ligno portamur. Asper quidē vētus
est: h̄ vent⁹ nōster ē: cū labore quidē: sed ci
to ducit: t̄ cito p̄ducit. Quia ḡ de captiu
tate nr̄a gemebam⁹: gemūt aut̄ t̄ illi qui iā

CXXV

crediderūt. Quō aut̄ facti suimus capti
ui: obliti suim⁹: sed q̄ scripturā cōmemora
mūr. Pauluz ip̄m ap̄lm interrogem⁹. Aut̄
em̄. Scimus em̄ qr̄ lex spiritualis ē: ego aut̄
carnalis sum venundatus sub pctō. Ecce
vn̄ facti sumus captiui: qr̄ venundati sum⁹
sub pctō. Quis nos vēdidit? Nosip̄lī q̄ cō
sensimus seductor. Glēndē nos potum⁹:
redimē nos nō possum⁹. Glēdūmūs nos
p̄sensiōe peccati: redimīmūr i fide iusticie.
Hāguis em̄ innocēs dat⁹ est p̄ nobis vt re
dimēremur. Quēcūq̄ sanguinē ille fudit
p̄seq̄ndo iustos: q̄lē sanguinē fudit: Justo
rū quidē sanguinē fudit p̄phaz patrū nr̄o
rū. Justū sanguinē fudit t̄ martyꝝ: tñ oēs
de p̄pagine pcti veniētes: vnū sanguinē
fudit ei⁹ qui nō iustificat⁹: sed iust⁹ nat⁹ est.
Hō sanguine fuso: pdidit quos tenebat.
Hō quib⁹ em̄ dat⁹ est innocēs sanguis re
dempti sūt: t̄ conuersi a captiuitate cantat
istū psalmū. Expositio psalmi.

O Am̄ p̄uerterit dñs captiui
tate syon: facti sum⁹ sicut co
solati. Hoc voluit dicere: facti su
mus gaudetēs. Qñ: Lū p̄uerterit dñs ca
ptiuitatē syon. Que syon: Ipsi hierusalē
eterna syon: Quō eterna syo⁹: Quō capti
ua syone. In angel̄ eterna: in hoib⁹ cap
tiua. Hō em̄ oēs illius ciuitatis ciues cap
tiui sunt: sed q̄ inde pegrinātūr ip̄i captiui
sūt. Hō ciuiis est hierusalē: sed vēdūt sub
pctō fact⁹ est pegrinus. Be p̄pagine ip̄ius
nat⁹ est genus hūanū: t̄ ip̄leuit terras cap
tiuitatē syon. Et ista captiuitas syon quō
vmbra illi⁹ hierusalē: Vmbra illi⁹ syo⁹ quā
acceperūt iudei in imagie: in figura fuit in
captiuitate in babylonia: t̄ p̄ septuaginta
annos rediit ille p̄plis ad ciuitatē suā. Se
ptuaginta anni significat omne tps qđ sep
tē dieb⁹ voluit. Lū aut̄ trāsierit oē tps tūc
redim⁹ t̄ nos ad patriā nr̄i: quō ille p̄plis
p̄ septuaginta annos rediit a captiuitate ba
bylonie. Babylonia est em̄ mundus iste.
Babylonia em̄ interptat̄ p̄fusio. Tlētē
si non est p̄fusio tota vita hūana. Quicqđ
agūt hoīes i spe vana: qñ cognouerint qđ
agūt: erubescūt. Quare laborāt: Lui labo
rant: Filijs meis inquit. Et ipsi cui: Filijs
suis. Et ipsi quib⁹: Filihe suis. Nemo ergo
sibi Ab ista cōfusione iam cōuersi erant q̄
bus dicit Ap̄lus: Quā em̄ gloriam habe
batis in his in quibus nūc erubescit: Lō
fusio est ergo ista tota vita reꝝ hūanarꝝ: nō
nō p̄tinet ad dñū. In bac p̄fusione: id ē in

Psalmus

ista babylonia captiuia tenet syon: sed cō-
uertit dñs captiuitatē syon: t facti sumus
inquit sicut p̄solati: id ē gauisi sum⁹ tāq̄ cō-
solationē accipiētes. Lōsolatio nō est nisi
miseroy: cōsolatio nō est nisi gemētū t lu-
gētū. Quare q̄si p̄solati: nisi qr adhuc ge-
mim⁹: Gēmim⁹ in spe: p̄solamur in re. Lū
trāsierit spes: de gemitu gaudiū veniet eter-
nū: vbi nō opus erit p̄solatiōe: qr nulla mi-
seria sauciabimur. Quare aut̄ velut p̄sola-
tait: t nō ait consolati: Nō sp̄ quasi ad si-
multudinē ponif hoc verbū: sicut: qđ dici-
mus aliquā ad p̄prietatē referit: aliquā ad simili-
tudinē: mō ad p̄prietatē relatū est. Sed ex-
empla nobis etiā de cōi locutiōe homī dā-
da sunt: vt facile intelligat: quō dicim⁹: Si
cūt vixit pater: ita t fili⁹: ad similitudinē h̄
dicim⁹: t sicut p̄c⁹ morit⁹: ita homo morit⁹:
ad similitudinē hoc dicit⁹. Qn aut̄ h̄ dicim⁹:
fecit sicut vir bon⁹: nunqđ nō ē vir bon⁹:
sed similitudinē habet viri boni: fecit tanq̄
iustus: hoc tāq̄ nō negat eū iustū esse: sed
p̄prietatez ei⁹ ostendit. Fecisti sic senator:
ergo nō sū senator si dicat: imo qr es sicut
senator fecisti: t qr iust⁹ es sicut iustus feci-
sti: t qr bon⁹ es sicut bon⁹ fecisti. Ergo qr
t illi vere p̄solati erāt: sicut p̄solati gaude-
bant: id est magnū erat gaudiū ipsor̄ tāq̄
cōsolator̄. Illo consolāte morituros q̄
mortuus est: Q̄ēs em̄ mori gemim⁹: p̄solati
t ille qui mori⁹ est ne mori timerem⁹:
Prior resurrexit vt haberem⁹ qđ sperare-
mus. Quia ḡ prior resurrexit: spem nobis
dedit: qr in miseria positi spe p̄solati sum⁹.
Hunc gaudiū magnū: et cōuertit dñs cap-
tiuitatē nostrā: vt iā de captiuitate viā te-
neamus: t eamus ad patriā. Jā ḡ redemp-
ti in via nō timeamus insidiātes hostes no-
stros. Jō em̄ redemnit nos: vt nō audeat ho-
stis insidiari nobis: si de via non recesser-
imus. Ipse em̄ christ⁹ fact⁹ est via. Tis nō
pati latrones: Aut̄ tibi: Vlā tibi stravi ad
patriā: noli recedere. Tāle viā muniui: vt
latro qd te nō audeat accedere. Tu ab illa
noli recedē: t latro ad te nō audet accedē.
Ambula ḡ in christo: t cāta: gaudens can-
tāq̄ p̄solatus: qr ille tē p̄cessit q̄ iussit vt
segris. Tūc repletū est gaudio os
nrm̄: t lingua nostra exultatione.
Os fratres mei qđ habem⁹ in corpe quō
replet gaudio: Nō solet impleri: nisi aqua
aut cibo: aut potu: aut aliq̄ re tali missa in
os. Implet aliquā os nostrū: t plus est qđ
dicimus sanctitati vestre: qñ os plenū ba-

CXXV

bemus loqui nō possumus. Habeimus au-
tē intus os: id est in corde: vnde quicqd p̄
cedit: si malū est inquinat nos: si bonū est
mundat nos. Be ipso em̄ ore audistis: dñ
euangeliū legeref. Insultabāt enim iudei
dño: qr discipuli eius nō lotis manib⁹ mā-
ducabāt. Illi insultabāt qui mundiciā fo-
rishabebāt: t intus maculis pleni erāt. Il-
li insultabāt qr iusticia nō erat: nisi in oculis
hominū. Bñs aut̄ querit mundiciā no-
strā interiorez: que si fuerit necesse est vt q̄
foris sūt munda sint. Mūdate inqt q̄ int̄
sunt: t que foris sūt munda erāt. H̄e dñs
dicit alio loco. Elerū date elemosynas: et
ecce omnia mūda sunt vobis. Enī aut̄ p̄ce-
dit elemosyna: Be corde. Si enim manū
porrigas: nec in corde miserearis: nihil fe-
cisti. Si aut̄ in corde miserearis: etiā si nō
habeas qđ porrigas manū: acceptat de⁹ ele-
mosynā tuā. Illi aut̄ iniqui foris querebāt
mundiciā. Be talib⁹ erat etiā ille pharise-
us q̄ inuitauerat dominū: qñ accessit mul-
er que in ciuitate peccatrix erat t famosa:
que lachrymis lauit pedes domini: terse
capillis: vnxit vngēto. Phariseus ergo q̄
inuitauerat dñm: t mundiciā nō habebat:
nisi forinsec⁹ corporis: corde aut̄ plen⁹ erat
iniquitate t rapina: dixit apud semetipm:
Iste si esset p̄pheta: sciret q̄ mulier illi acces-
sit ad pedes. Unde nouerat: vtq̄ sciret: an
nesciret. Sed ideo eū nescire arbitrat⁹ est:
qr non a se eā repulit. Si em̄ accessisset ad
ipm phariseū talis mulier: ille qui mundi-
ciā tenebat quasi in carne exuflaret: repel-
leret: abiaceret: ne immūda tāgeret mūdū:
t cōtaminaret et⁹ mūdiciā. Quia hoc non
fecit dominus: ideo illū credidit nescisse q̄
lis mulier illi accessisset ad pedes. Domi-
nus autem non solū illā nouerat: sed et
cogitationes illius audiebat: quia t si con-
tactus corporis aliquid facit o immunde
pharisee: caro domini posset pollui conta-
ctu mulieris: an mulier mundari contactu
domini: Permittebat aut̄ medicus egro-
tantem tangere medicamentum: t illa que
venerat nouerat medicū: t que solebat in
sua fornicatione fortasse esse frontosa: fron-
tosior facta est ad salutem. Irrupit in do-
mum quo non erat inuitata: sed vulnera
habebat: t illuc venerat vbi medicus re-
cumbebat. Ille autem qui inuitauerat me-
dicū sanus sibi videbatur: propterea non
curabatur. Jam que sequuntur in euange-
lio nostis: quomodo cōfusus est ipse pha-

Psalmus

riscus: cum ei ostenderet: quia et illam mulierem nouerat: et cogitationem cordis ipsius audierat. Sed ad id quod modo de euangelio lectum est: quod pertinet ad presentem versum: ubi dictum est: Impletum est gaudio os nostrum: et lingua nostra exultatio: Querimus enim quod os et que lingua attendat caritas vestra. Insultatum est domino: quod non lotis manibus discipuli eius manducarent. Respondit illis dominus sicut oportebat: et vocatis turbis ait: Audite omnes et intelligite: Omne quod intrat in os non coquiat hominem: sed quod exit. Quid est hoc? Lumen dixit quod intrat in os: non nisi os corporis voluit ostendere: Intrant enim cibi et non coquiat homines cibi: quia omnia munda mundis: et omnis creatura dei bona est: et nihil abiciendum quod cum gratiarum actione percipitur. In figura iudeis posita erat quedam: et immunda dicta sunt: sed postea quae figurarum lux ipsa venit: et remote sunt umbrae: non sumus retenti in littera: sed vivificati in spiritu: et non est impositum iugum observationis christianis: quod impositum erat iudeis: quia dominus dixit: Iugum enim meum suave est: et sarcina mea lenis est. Et omnia autem apostoli mundam mundis: Immundis autem et infidelibus nihil est mundum: sed polluta sunt eos: et mens et conscientia. Quid voluit intelligi? Nondo homo et panis et porcina munda est: immundo autem nec panis: nec porcina. Immundis autem inquit et infidelibus nihil est mundum. Quare nihil est mundum. Sed polluta sunt inquit eorum et mens et conscientia: quod si interius quod est immundum est: foris quod est nihil mundum esse potest. Si ergo illis quibus interiora immunda sunt: exteriora munda esse non possunt: si volueritis ut exteriora munda sint: interiora mundeate: Ibi enim os quod implebit tibi gaudio: et qui taces. Qui taces enim et gaudes: os tuus clamat ad deum. Sed vide unde gaudeas. Si de seculo gaudes: immundo gaudio vociferaris ad deum: Si vero de redēptione gaudes: quod dixit psalmus iste: Tu conuerterit dominus captiuitatem syon factum: iocundat: tunc impletur vero gaudio os tuus: et lingua tua exultatione. Nam noster est: quod in spe gaudes: et acceptus est gaudi tuus apud deum. In ipso gaudio relinquo ore quod habemus intus: et manducamus et bibimus: sicut de isto ore ad refectionem corporis: sic de illo ore ad refactionem cordis: Nam unde beati qui esuriunt et siti-

CXXV

unt iusti: quoniam ipsis saturabuntur. Si autem non facit immundum: nisi quod exit de ore: et hoc cum audimus in euangelio non intelligamus nisi os corporis: absurdum est et nimis stultum: ut tunc putemus non fieri immundum hominem cum manducat: tunc autem putemus immundum vivere. Ait enim dominus: Non quod intrat sed quod exit coquiat. Quando ergo manducas non sis immundus: et quando vomis efficeris immundus: Quando bibis non es immundus: et quando spuis immundus es. Quando spuis enim de ore tuo existit aliquid: quando bibis in os intrat aliquid. Quid voluit dicere dominus: Non quod intrat in os: sed quod exit inquit: Secutus eodem loco secundum alium euangelistam dixit: Que sunt que procedunt de ore: ut intelligas non de ore corporis cum dixisse: sed de ore cordis. Ait enim: Be corde enim exirent cogitationes male: fornicationes: homicidia: blasphemie: hec sunt que coquuntur hominem: Non lotis manibus manducare non coquiat hominem. Illa ergo fratres mei quod modo exirent de ore: nisi quia exirent de corde: sicut ipse dominus dicit: Non enim quando illa loquimur tunc nos maculantur. Ne quis dicat: cum loquimur de ore nostro excunt: quod verba et voices de ore nostro exirent: et quando mala loquimur immundi efficiuntur. Quid si aliquis non loquatur et tantum cogitet mala: mundus est: quia de ore ipsis corporis nihil processit: Sed de ore cordis: iam deus audiuit. Ecce fratres mei attendite que dico. Nomo furtum: modo nominaui furtum: nunquid quia nominaui furtum contaminauit me furtum? Attende quod dico: Ecce de ore meo existit et non me fecit immundum: fur autem surgit in nocte: et nihil dicit ore: et faciendo fit immundus. Non solus autem non dicit: sed et perimit facinus tota silentio: et usq[ue] adeo vocem suam timet audiri: ut nec vestigia sua relit sonare. Nunquid ergo quod ita silentius mundus est? Plus autem dico fratres mei. Ecce adhuc in stratu suo iacet: nondum surrexit ut furtum faciat: vigilat et expectat ut homines dormiant: iam deo clamat: iam fur est: iam mundus est: iam facinus de ore interiori processit. Qui enim facinus ex ore procedit: Quando voluntas faciendo decernitur. Decreuiisti faciem dixisti: dixisti fecisti. Si furtum non feceris: foris ille non meruit perdere cui disponebas auferre. Et ille nihil perdidit: et tu de furto damnaberis. Decreuiisti occidere hominem: dixisti in

corde: sonuit de ore tuo interiore homicidi
um: adhuc viuit homo et tu homicida pu-
nus. Quid sis enim apud deum quod: Numquid
non sis apparueris apud homines: Lerte ergo
nouim⁹ et nosse debem⁹ et tenere: quia
est os cordis: est et lingua cordis. Ipsius os
impleat gaudio: in ipso ore intus oram⁹ de-
um quoniam labia clausa sunt: et patet conscientia.
Silentium est et clamat pectus: sed auribus
cui?: Non hois sed dei. Securus ergo esto:
ille audit qui miseretur. Et rursus quoniam ne-
mo homini audit: mala si procedunt de ore tuo:
noli esse securus: quia ille audit qui dam-
nat. Susanna audiebat ab iniustis iudici-
bus: tacebat et orabat: os eius non audieba-
tur ab hominibus: et eius clamabat ad deum.
Numquid quoniam vox eius ore corporis non processit:
propterea exaudiri non meruit: Exaudita est
illa quoniam oravit: nemo homini sciuit. Ergo fra-
tres quid habeam⁹ in ore interiore cogita-
te. Ibi videte ne quid mali dicatis intus:
et nihil mali faciat foris. Non potest enim fieri
ab homine foris: nisi quod dictum fuerit intus. Cu-
stodi os cordis a malo: et innocens eris: In-
nocens erit lingua corporis tui: innocentes
manus erunt: etiam pedes innocentiae erunt:
oculi innocentiae erunt: aures innocentiae
erunt: omnia membra tua iusticie milita-
bunt: quoniam imperator iustus tenuit cor. ¶ Tunc
dicent inter gentes: magnificauit
dñs facere cū eis. ¶ Magnificauit
dñs facere nobiscum: facti sumus
iocundati. Vide fratres si modo sy-
non non illud dicit inter gentes quod totū orbē te-
rarū: Vide si non ad ecclesias currunt. In to-
to orbe terrarū p̄ciū nostrū accipit: Amen
respōdetur. Bicū ergo inter gentes hiero-
solymitani captivi: hierosolymitani redi-
turi: p̄egrini: suspirantes patrie sue. Quid
dicūt: Magnificauit dñs facere nobiscum:
facti sumus iocundati. Numquid ipsi secū fecere
rūt: Ipsi male secū fecerūt: quia sub pecca-
to se vendiderūt. Redēptor venit: et bene
cū illis fecit: Et magnificauit domin⁹ face
cū eis: Magnificauit dñs facere nobiscum:
facti sumus iocundati. ¶ Conuerte do-
mine captiuitate nostrā: sicut tor-
rens in austro. Quid sit hoc: attendat
caritas vestra. Nam dixerat: Cuū conuerte-
rit dñs captiuitate syon: quasi de p̄terito
loquebatur: sed solet fieri ut de preterito lo-
quēs: futura p̄nūciet p̄pheta. Nam quasi
de p̄terito loquebatur cum in alio psalmo
diceret: Foderūt manus meas et pedes me-

os: dinūerauerunt omnia ossa mea. Non
dixit: fossuri sūt: non dixit dinūerabūt: non
dixit dividēt sibi vestimenta mea: non dixit
sup vestimentū meū mittent sortem. Futu-
ra erāt et quasi facta cantabātur. Omnia
enī que futura sunt: deo tā facta sunt. Hic
ergo cū dicaret: cum conuerterit dñs capti-
uitatē syon: facti sum⁹ velut consolati: Tunc
repletū ē gaudio os nostrū: et ligua nostra
exultatiōe. Quod vt consideret se figura pre-
teriti futura cogitare: ait: Tunc dicent inter
gentes. Bicēt iam de futuro est. Magnifi-
cavit domin⁹ facere nobiscum: facti sumus
iocundati. Tunc cū cantabant futura erāt: et
nūc vidētur p̄ficia: Ergo orat tāq̄ de fu-
turi: qui futura tanq̄ p̄terita p̄cinebat: con-
verte dñs captiuitatē nostrā. Non dū erat
ergo conuerta captiuitas: quoniam nō dū redemp-
tor aduenerat. Ergo quoniam cātati sūt psalmi:
quod orabatur tūc: tā factū est. Conuerte
domine captiuitatē nostrā sicut torrens in
austro. Sicut p̄uertū torrentes in austro:
sic conuerte captiuitatē nostrā: Querebat
quid sit: sed patebit modo adiuuāte dñno:
et vestris orationibus. Quodā loco dixit
scriptura: cum p̄cipere et moneret de op̄i-
bus nostris bonis. Ut enī: Sic glacies in
sereno ita soluēt p̄ctā tua. Ergo p̄ctā ligā-
bant nos quoniam frigus ligat aquā ne currat.
Et illigati frigore peccatorū gelauim⁹. Au-
ster autē calidus ventus est. Qui flat auster
liqueſcit glacies: et implenit torrētes. Tor-
rētes autē dicū flumina hyemalia. Mag-
no enī impetu repētinis aquis impleta cur-
rūt. Gelaueram⁹ ergo in captiuitate: con-
stringebant nos p̄ctā nostra: fluit auster
spiritus sanctus: dimissa sūt nobis peccata:
soluti sumus a frigore iniquitatis: tāq̄ gla-
cies in sereno. soluuntur peccata nostra.
Curram⁹ ad patriā q̄si torrētes in austro.
Bui enī laborauimus: et laboramus etiam
facientes bene. Nam ipa vita huāna quā
ingressi sumus misera est laboribus: plena
doloribus: p̄culis: erūnis: tēptationibus.
Nolite seduci gaudio rerū humanarum:
flenda in rebus huānis aduertite. Pote-
rat ridere prius puer q̄ nascit: Quare a fle-
tu incipit viuere: Ridere nō dū nouit: q̄re
plorare iam nouit: Quia cepit ire in istam
vitā. Sed si de illis captiuis est: hic flet et
gemit: s̄z veniet gaudiū. Seq̄ enī. Qui
semināt i lachrymis: in gaudio me-
tent. In ista vita que plēa est lachrymis
seminem⁹: Quid seminabim⁹: Opera bo-
x 16. Alia līa.
exultatione.

¶ psalmus

na. Opa misericordie semina nostra sunt. De quibus seminib' ait apłs: Bonū aut facientes nō deficiamus: tempore enī p̄pro metemus infatigabiles. Itaqz dum temp' habemus opemur bonū ad oēs: maxime aut ad domesticos fidei. Loquēs itaqz de ipsis elemosynis quid ait: Hoc aut dico. Qui parce seminat pce et metet. Ergo qui multū seminat multū metet: Qui pce seminat parce et metet: et q̄ nihil seminat nihil metet. Quare desiderat latos fūdos: vbi multa semina seminetis? Latior vobis nō est vbi seminetis: q̄ christus qui in se voluit seminari. Terra vestra ecclia est: seminate q̄stū potest. Sed parū habes vnde facias: Habes volūtatez. Quō nihil esset quod habes: si nō adesset bona volūtas: sic et quia nō habes: noli esse tristis si est tibi bona volūtas. Quid enī seminas: Mi sericordiā. Et qd metis: Pax. Nūqd aut dixerūt ageli: Pax diuitib' hoib' in terra. Sed pax in terra hoib' bone volūtati. In vidua magna volūtas. In Zacheo magna voluntas: in Zacheo caritas magna. Suscepit dñm hospitio: gaudēs suscepit: et dimidiū p̄fmonij sui paupib' pmisit se daturū: et si cui aliqd abstulerat: q̄d ruplū reddituz: vt intelligas ppter ea sibi cū tenuis se dimidiū: non vt haberet quod possideret: s vt haberet vñ debita redderet. Mag na volūtas: Multū dedit: multū seminavit. Ergo vidua illa que duo minuta misit parum seminavit: Immo tantum q̄stū Zacheus. Minores enī facultates fere bat: sed parem volūtatem habebat. Misit duo minuta de tanta volūtate: de quāta Zacheus dimidiū patrimonij sui. Si attē das quid dedeſt: diuersa iuuenies. Si at te das vñ dedeſt: paris iuuenies. Quicqd habuit illa dedit: et quod habuit dedit ille. Fac aliquē non habere vel duos nūmos: Est aliqd vilius qd seminem: vt metam illaz messem: Est. Calice aque frigide qui dederit discipulo: nō p̄det mercedem suā. Calix aque frigide non duob' nūmis: sed gratis constat. Tamen aliquī sic gratis cō stat vt habeat illū aliis: et aliis nō habeat. Si ergo ille q̄ illū habet: dederit illi qui nō habet: tantū dedit si de plena caritate dedit quod dedit: tantū dedit q̄stū illa ī duo bus nūmis: q̄stū Zacheus ī dimidio rerum suarū. Nō enī sine causa addidit: cali cem frigide: vt paupem ostenderet. Ideo dixit: calicem aque frigide: ne quis vel in

de causaret q̄ lignū nō habuerit vñ cale faceret aquā. Calicez aque frigide qui de derit vni ex minūmis: nō p̄det mercedem suam. Quid si nec hoc habeat: Securus sit. Et si nec hoc habet: pax in terra hoib' bone volūtatis: tantū illud timeat ne habeat et nō faciat. Si enī habet et non facit: intus gelauit: nondū soluta sūt peccataq̄ eius: sicut torrētes ī austro: q̄a volūtas fri da ē. Quid valēt tāta bona q̄ possidem? Accedit voluntas: feruēs īa soluta calore austri: et si nihil habebat totū illi cōputat. Quāta sibi fīstant mēdici: intēdat caritas vestra quō fiat elemosyna. Lerte mendici sunt: in quos facis elemosynam: mendici egent. Attēdūl forte fratres vestros: si aliquo egēt: tribuit: si ē uī vobis christ' etiā exteris. Sed si illi sunt mēdici: qui p̄fessio nem habent petendi in erūna: et ipi habēt quod sibi p̄stent inuicem: non illos dese ruit deus vnde p̄bētur: quia faciūt elemo synas. Iste non p̄t ambulare: qui potest ambulare p̄edes suos accōmodat claudio. Qui videt: oculos suos accōmodat ceco. Et qui iuueis ē et san': vires suas accōmo dat vñ semiv̄ legroto: et portat illū. Ille indi get: ille diues ē. Aliqñ et diues iuēt pau per: et a paupe prestat illi aliqd. Venit ne scio quis acī flumē: tanto delicatior: quāto ditior: transire nō p̄t. Si nudatis mēbris trāsierit: frigescat: egrotabit: moriet. Accedit paup exercitatiōre corpe: trañcīt diuitē: elemosynā fecit ī diuitē. Ergo nolite eos tantū putare paupes qui nō habēt pecuniam. In quo quisq; paup ē: ibi illū vide: quia forte tu in eo diues es in quo ille pau per est: et habes vnde accōmodas. Forte mēbra tua accōmodas: et plus est q̄ si pecunia accōmodares. Consilio indiget: tu plenus es consilio: In cōsilio ille pauper: tu diues es. Ecce nec laboras nec aliquid p̄dis: das consiliū et p̄stitisti elemosynam. Modo fratres mei cū loqmur quasi pau peres ad nos estis: tqz nobis de dignat' est dare: damus inde vobis: et omnes ab illo accepimus qui solus est diues. Sic se ḡ tenet corp' christi: mēbra socia sic cōp̄gunt et adunātur in caritate et in vinculo pacis: cū quisq; id quod p̄stat ei q̄ nō ha bet i eo qd habet diues ē: i eo qd ille nō ha bet paup ē. Sic vos diligite: sic vos amate. Nolite ad vos solos attēdere: sed attē dite indigētes circa vos. Sed quia cū la boribus et erūnis sūt ista: In ista vita no

I So psalmo eruborati
vneūtimate ad facien
codiā: quia binc ascēd
quādēcīta cantici gradū q
lēdēcōnōlē amare decē
ascēdēcōnō tēcēcōnō cogra
qui decēdēcōnō bēcēcōnō in
uncidētēcēcōnō latrone. Rō decēdē
incideret in latrone. Nam erat
tendētēcēcōnō in latrone. Q
dam sum': sed trāfītēcēcōnō facē
fītēcēcōnō leuētēcēcōnō et cōp̄gētēcēcōnō:
portūtēcēcōnō: Trāfītēcēcōnō samātanūtēcēcōnō:
noītēcēcōnō Jēsus chōtēcēcōnō. Illi e
tēcēcōnō vētēcēcōnō dicātēcēcōnō: q̄ samātanūtēcēcōnō:

Psalmus

lite deficere. In lachrymis semiat: in gau dio metet. Quid enī frēs mei: Ipse agri colā q̄ pcedit cū aratro et portat semen: nōne aliquādo frigidus est vent: et imber deterret: attendit celum: videt tristē diem: met enī ne cū tristē diez attēdit: et expectat q̄ metat. Nolite differre fratres mei: semi nate i hyeme: seminate bona opa: et cū plo ratis: quia q̄ semināt in lachrymis: in gau metent. Mittūt semina sua: bonā volūta tem et bona opa. **E**untes ibāt et fle bant: mittentes semina sua. Quare flebant: Quia inter miseros erāt: et miseri erāt. **A**heli⁹ ē fratres mei: vt nullus sit mi ser: q̄ vt tu facias misericordiā. Qui enī vt facias misericordiā optat esse miseros: crudelē habet misericordiā. Quō si me dicus: vt exerceceret artē suā: optaret eē mul tos egrotos: crudelis medicina esset. **A**helius est vt oēs sani sint: q̄ vt exercecat ars medici: **A**helius est ergo vt oēs beati reg net in illa patria: q̄ vt sint quib⁹ impēdat misericordia. **T**amē q̄diū sūt qb⁹ impen datur misericordia: nō deficiamus in ista erūna mittere semina. Et si cum fletu semi namus: tñ cū gaudio metem⁹. In illa enī resurrectiōe mortuor⁹ recipiet q̄s mani pulos suos: id est fructū seminis: coronaz gaudiōz et exultatiōis. **T**ūc erit triūphus letantiū: et ipi morti insultatiū: i qua gemit batur. **L**ūc dicēt morti: Ubi ē mors con tentio tua: Ubi ē mors acule⁹ tu⁹. **S**ed quare iā gaudent: Quia portant ma nipulos suos: Quia eūtes ibant et fle bāt: mittentes semina sua. Quare mittētes semina sua: Quare asit hoc: Quia qui se mināt in lachrymis in gaudio metent.

Isto psalmo exhortati vos fueri mus: maxime ad faciendā misericordiā: quia hinc ascēdit: et videri quia ille cātat canticū gradus q̄ ascendit. **A**hemētote: nolite amare descēdere: et nō ascēdere: sed et de ascēsiōe cogitate. Quia qui descendebat de hierusalē in hiericho: incidit in latrones. Nō descēderet: et non incideret in latrones. Nam ergo Adā des cendit et incidit in latrones. **O**es enī nos Adā sum⁹: sed trāsijt sacerdos et ptem p̄sit: transijt leuites et cōtēpsit: q̄ lex sanare nō potuit: Trāsijt samaritanus qdā: id est dñs noster Iesus christ⁹. Illi enī dictū ē. Nōne verū dicimus q̄ samaritan⁹ es et de

CXXVI

moniū habes: Ille aut̄ non dixit: nō sum samaritanus: sed dixit: ego demonū non habeo. Samaritan⁹ enī interptāt custos. Si diceret: nō sum samaritan⁹: diceret nō sum custos. Et quis alius custodiret: Be inde ponēs similitudinē: trāsijt samarita nus et fecit cū illo misericordiā sicut scitis. Jacebat aut̄ in via vulnerat⁹: q̄z descēdit. Trāsienſ samaritanus non nos cōtēpsit: curauit nos: leuauit in iumentum in carne sua: pdixit ad stabulū: id ē ad eccliam: cō medauit stabulario: id ē aplo: dedit duos denarios vii curaret. Caritatē dei et carita tē p̄ximū: In his duob⁹ enī p̄cepit tota lex p̄det et p̄phete. Birūt aut̄ stabulario. Si qd̄ apli⁹ erogaueris in redeudo reddāti bi. Ampli⁹ erogauit apli⁹: quia cū oībus apli⁹ p̄missū esset: vt accipent tāq̄ milites christi stipendia a p̄uicialibus christi: ille manibus suis laborauit: et annonas suas p̄uicialib⁹ donauit. **D**ia facta sūt: si des cendim⁹ et vulnerati sum⁹: ascēdamus cā temus et p̄ficiamus vt pueniamus.

Explīcit Tractat⁹ de ps. CXXV.

Inceptit Tractat⁹ de ps. CXXVI.

Iter omnia cantica quib⁹ est titu lus cāticū gradū. Iste psalmus aliquid amplius in titulo accepit quod additū est Salomonis. Sic enī pre notatur. **C**anticū gradū Salomonis. Itaq̄ fecit nos intentos inusta tor titulus ceteris. Et q̄ram⁹ quare sit additū Salomonis: Nam qd̄ sit canticū gra dum: non' opus est sepe repetere. Plu ra enim hinc dicta sunt: quia cātat: ascen dentis vox in affectu pietatis et caritatis: ad illam supnā hierusalē: cui suspiramus: q̄diū p̄grinamur: et vbi letabimur cū a p̄ regrinatiōe redierim⁹. Ascēdit ad hāc oīs qui p̄ficit: cadit ab hac omnis qui deficit. Nec pedib⁹ ascēdere queras: nec pedibus te descēdere putas: Amādo deū ascēdis: amādo seculū cadis. Sūt ergo ista cātica amātiū et qdāz sancto desiderio flagratiū. Ardēt qui ista cantant ex corde: quoꝝ eti am cor ardens inuenit in moribus: in bona cōuersatiōe: in opib⁹ scđm p̄cepta dei: in cōtemptu tpaliū: in caritate eternoruꝝ. Sed quare sit additū Salomonis: q̄tū in spirauerit dñs dicā caritati vestre. Salomon erat tempore suo fili⁹ Bauid: mag nus ille q̄ quē sancta precepta et salubria monita: et diuina sacramēta spirituſsanct⁹ in diuinis litteris optus est. Nam ip̄e Sa